OPW Oifig na nOibreacha Poiblí Office of Public Works

Fáilte go Caisleán Chill Chainnigh

Chun cabhrú lenár gcuairteoirí agus lenár bhfoireann a choimeád sábháilte, rinneamar roinnt athruithe ar an láithreán agus bheimis buíoch da bhféadfá an treoir thíos a leanúint.

Chun líon na gcuairteoirí a choimeád ag leibhéal sábháilte, athraíodh an leagan amach agus sruth an bhealaigh turais go córas aontreo docht. Lean na comharthaí laistigh den Chaisleán le do thoil. Ná suigh ar an troscán le do thoil agus seachain aon cheann dár dtaispeántais/troscán.

B'fhéidir nach mbeadh ár bhfoireann treorach i gcónaí in ann mioncheist a fhreagairt le linn do chuairte, ach má chuireann tú do cheist ar ríomhphost chuig kilkennyguides@opw.ie, déanfaidh ár bhfoireann treorach a ndícheall chun an t-eolas atá á lorg agat a thabhairt duit.

Le chéile is féidir linn cuairt shábháilte agus taitneamhach go Caisleán Chill Chainnigh a chinntiú.

Seasann **CAISLEÁN CHILL CHAINNIGH** go dramatúil ar airde straitéiseach go hard os cionn Abhainn na Feoire a fhéachann anuas ar Ard-Bhaile Chathair Chill Chainnigh. Le linn na n-ocht gcéad ó bunaíodh é, rinneadh go leor athruithe agus leasuithe ar dhéantús an fhoirgnimh, rud a fhágann go bhfuil Caisleán Chill Chainnigh inniu ina struchtúr casta de stíleanna ailtireachta éagsúla. Tógadh an caisleán cloiche bunaidh Angla-Normannach do William Marshal, 4ú Iarla Pembroke (c.1146-1219) le linn na chéad deich mbliana den 13ú haois. Bhí Caisleán Chill Chainnigh ina phríomháit chónaithe Éireannach don teaghlach cumhachtach Butler ar feadh beagnach 600 bliain. Thosaigh úinéireacht Butler nuair a cheannaigh James (c.1360-1405), 3ú Iarla Ormond, an caisleán c.1391, agus mhair sé go dtí 1967 nuair a chuir Arthur, 6ú Marcas Ormonde (1893-1971), é faoi bhráid mhuintir Chill Chainnigh mar chúiteamh ar íocaíocht shiomblach de £50. Tá na foirgnimh faoi chúram Oifig na nOibreacha Poiblí ó 1969 agus rinneadh go leor clár tábhachtach tochailte, caomhnaithe agus athchóirithe seandálaíochta.

An Lusca. Sa seomra ciorclach seo, tá giorta ollmhór de na ballaí ón 13ú haois le feiceáil. Tá lúbanna saigheada géara laistigh de chlaí na mballaí agus sampla de chaolach i lár na síleála a úsáideadh chun tacú leis an mboghta le linn an phróisis thógála.

Bunsraitheanna Meánaoiseacha Sa dorchla, clúdaíonn painéal gloine rochtain ar chúlgheata eile a d'oscail isteach sa mhóta tirim a bhí thart ar thrí thaobh den chaisleán.

An Seomra Freastalaithe

An Halla Iontrála. Tá halla iontrála anseo ó atógáil an chaisleáin sa 17ú haois ach tá spás níos mó ann anois. Rinneadh an doras tríd an múr cosanta ollmhór a athmhúnlú faoi dhó sa 19ú haois. Baineann an t-urlár cloiche dubh agus bán le hatógáil na 19ú haoise freisin agus tugann bonn ón 18ú haois tacú don tábla marmair. Tá na portráidí ón mbailiúchán teaghlaigh, a cheannaigh rialtas na hÉireann ó eastáit an teaghlaigh i 1995.

An Seomra Bia. Ba é seo an seomra bia sna 1860í. Is cosúil go léiríonn an t-arm tine iarann teilgthe Bacchus ina charbad á tharraingt ag dhá thíogair nó leopard, taobh istigh de mhóitífeanna bláthanna agus Clasaiceacha.

Athchóiríodh **An Seomra Cúlaithe** go dtí a comhréireana bunaidh ó na 1830í.
Le linn na1850í, tháinig na mná isteach anseo ón seomra suí, ag fágáil na bhfear chun taitneamh a bhaint as a bport agus a dtodóga. Ar na ballaí tá iarsmaí de pháipéar balla Síneach péinteáilte le lámh le hinlíonadh monacrómach ó stúideo David Skinner. Is macasamhlú ón 19ú hAois é an teallach de dhearadh Francach níos luaithe.

An Staighre Mór.
Dhear agus rinne gnólacht áitiúil R. Furniss and Son, ó Chill Chainnigh an staighre mahagaine ón 19ú haois a théann isteach sa Seomra Taipéise, agus a chasann ansin chun rochtain a thabhairt ar an gcéad urlár.

An Seomra Taipéise: Tá an seomra seo sa Túr Thuaidh ina bhfuil ballaí tiubha ón 12ú céad. Léiríonn cruth poll eochrach na síleála mar ar cuireadh túr cearnógach leis an gcloigtheach go luath sa 15ú céad.

Leabharlann. Is athcruthú é an maisiú de na stíleanna feistis ó lár go dtí deireadh na 19ú haoise. A bhuíochas le hiarsma a fuarthas taobh thiar de bhord sciorta, fuadh poiplín síoda Francach go speisialta ar na ballaí agus tá sé bunaithe ar an bpátrún bunaidh de chuid an ghnólachta Prelle de Lyons. Baineann na cuirtíní síoda damask leis an ngnólacht céanna agus is athchruthú bunaidh agus comhionann iad na téastair le duilleog ar dhath an óir curtha orthu. Atáirgeadh na leabhragáin ón

macasamhail ghloinithe bhunaidh sa chúinne deiridh ar dheis. Athchóiríodh an scáthán os cionn an mhatail freisin agus cuireadh dath an óir arís air.

Tá pictiúir mharthanacha ón mbailiúchán bunaidh Ormonde **sa Pharlús** a bhaineann leis an tréimhse stíle chéanna. Ar an mballa deiridh, baineann an pictiúr 'The Five Eldest Children of Charles I' leis an 17ú haois, péinteáilte ag ealaíontóir inaithnid bunaithe ar an mbunleagan ón bpéintéir Pléimeannach, An tUasal Anthony van Dyck.

Tá **An Straighre Príobháideach** ó atógáil na 1830í déanta as eibhir agus téann sé isteach i bpasáiste an tseomra leapa den tréimhse chéanna. Tagann an obair plástair maisiúil níos luaithe atá ar an síleáil ón Túr Theas.

An Pasáiste Gorm. Bhí an Dánlann Fhada bhunaidh ón 16ú haois suite anseo. Le linn na 17ú hAoise, ba é bailiúchán pictiúr Ormonde an ceann ba mhó sa tír.

Naíolann Victeoiriach: Tugann an seomra seo léargas fíorshuimiúil ar an óige sa 19ú hAois. Tá feistis oiriúnach don tréimhse le feiceáil ann lena n-áirítear cathaoir leanaí, cliabhán agus cruib maraon le gach rud eile lena mbeifeá ag súil go mbeadh ag leanbh rachmasach ón am.

Seomra Suí Príobháideach: D'úsáid' "bantiarna an tí" an spás príobháideach seo chun léamh, déileáil le comhfhreagras sóisialta agus cuairteanna príobháideacha. Tá rogha de phriontaí ón 19ú hAois agus portráidí beaga de bhaill teaghlaigh éagsúla sa seomra.

Seomraí Leapa:
Tá an seomra seo maisithe le hatáirgeadh nua-aoiseach ar bhalla páipéar Síneach lámh-phéinteáilte.

Cuireann **An Staighre Múrach** spás corraitheach, nuálaíoch ar fáil. Chruthaigh na hailtirí Deane agus Woodward é chun rochtain níos fearr a thabhairt don Dánlann Pictiúr agus staighre mór eile a sholáthar sa bhfoirgneamh seo le cruth neamhghnáthach. Is staighre leath-chas é a ardaíonn timpeall falla atá soilsithe ag solas na spéire. Tugtar aitheantas don snoíodóir cloiche Charles William Harrison (1835-1903), don duilliúr nádúraíoch snoite agus na sonraí beaga ainmhithe a mhaisíonn an staighre.

Tógadh **An Dánlann Pictiúr** le linn an chláir tógála go luath sa 19ú haois a rinne an t-ailtire William Robertson agus tógadh é ar bhunsraitheanna a bhí ann níos luaithe. Bhí Dánlann Pictiúr Robertson i stíl Bharúnach Chaisealach, ag teacht lena chuid oibre ar an gcuid eile den chaisleán. Tógadh é ar dtús ar dhíon cothrom a chruthaigh fadhbanna go luath tar éis a tógála. Glaodh ar an ngnólacht ailtireachta iomráiteach Deane and Woodward le linn na 1860í chun athruithe a dhéanamh ar dhearadh foriomlán bloc na Dánlainne Pictiúr agus ceartúcháin eile ar obair Robertson. Áiríodh leis na hathruithe seo ceithre fhuinneog oiriail a cuireadh isteach sa bhalla thiar agus na hocht bhfuinneog a bhí ann a bhlocáil, agus cuireadh fuinneog oiriail eile isteach sa bhall thoir. Cuireadh díon claonta in áit le gloiniú lárnach. Tácaíonn coirbéil chloiche snoite le díon bíoma an chasúir de chuid Harrison. Ba é John Hungerford Pollen (1820-1902) a mhaisigh é, an tOllamh le Mínealaíona ag Coláiste Newman, Baile Átha Cliath ag an am, ag úsáid meascán de mhóitífeanna samhail-mheánaoiseacha agus réamh-Rafaeilíteacha, le crosfhí, cinn ainmhithe agus éanlaithe óraithe ar na bíomaí croise.

Tá an **Teallach Marmair** déanta as marmar Carrara agus dhear J. H. Pollen é i stíl samhail-mheánaoiseach freisin. Chuir an gnólacht Ballyntyne i Sráid Dorset, Baile Átha Cliath, ar fáil é. Clúdaíonn snoíodóireacht duilliúr a chuirtear i leith Charles Harrison an cochall agus tá fríos thíos faoi maisithe ag airm Butler/Ormonde agus imeachtaí suntasacha ó stair an teaghlaigh.

Pictiúir. Baineann cuid de na portráidí sa seomra seo leis an 17ú haois agus baineann cuid eile acu le dáta níos déanaí. Sa 19ú haois, bhí beagnach 300 pictiúr sa bhailiúchán pictiúr i gCaisleán Chill Chainnigh; meascán de phortráidí sinsearacha agus ríoga, tírdhreacha Ísiltíreacha, pictiúir reiligiúnda Iodálacha, agus tírdhreacha sa stíl Iodálach.

An Pasáiste Cistine. Tá an pasáiste síos trí staighrí gearra ón Dánlann Pictiúr.

An slí amach

Tá súil againn gur bhain tú taitneamh as do chuairt ar Chaisleán Chill Chainnigh, a taillte fairsinge agus a gairdín.